કેમ સાહેબ!

તોરાની ઇસ્કી

લાવણી સંગ્રહ.

ખરીદશો?

હાજી!

શી કીમત રાખી છે?

વ્યાજબી કીમત ૨ આના! છે.

પ્રગટ કરનાર તથા વેચનાર

મેહેતા. કાશીરામ જેભાઈ (સલુણવાળા).

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર ભરૂચ.

અમદાવાદ આર્યોદય પ્રેસ.

સંવત ૧૯૪૫.——સને ૧૮૮૯.

૪૧૯૨

તોરાની ઈશ્કી લાવણીઓ.

રંગત છોટી ખ્યાલ ૧ લો.

જુઠી માયામાં કચ્છુ નહી પાવેગા,
સબ રહેવે અહાં સંગ હરકા નામ આવેગા. ટેક.
તુંમ દીલમે કરો વીચાર ક્યાહે કાયામે,
હરી હીરા છોડકે લીપ્ટ પડે માયામે;
ક્યા લેકે આયા સંસારકી તું છાયામે,
ક્યા લે જાવેગા જંગકે ચપડાયામે;
મરજાવે તો ક્યા પેસાકું ખાવેગા,
સબ રહેવે અહાં સંગ હરકા નામ આવેગા. ૧
સબ માલ ખજાના કચ્છુ કામ ના આવે,
વળી કુટંબ કબીલા મીથ્યા પ્યાર બતાવે;
અપની મતલબ કે લીએ તો સબ બોલાવે,
ઈસ હરકે બીન આખર કોઇ નહી છોડાવે;
દમ આફતસે તુજે કોઇ ના મુકાવેગા,
સબ રહેવે અહાં સંગ હરકા નામ આવેગા. ૨
મીટીકી કાયા બની તપાસો તનમે,
એ મીટીમાં મીલ જાવે સમજલો મનમે;
મીટીકા બના હે સબ ઓર મીટી ધનમે,
મત કરીએ ભરૂસા દમકા જાય એક દંનમે;
રખને કીસે ભવસાગર તર જાવેગા,
સબ રહેવે અહાં સંગ હરકા નામ આવેગા. ૩
જો ભજન કરે ઓ ઉતર જાય ભવસાગર,
હું ભજન આ દેશી છંદ સુનાસો સાહર;
ગાનેમે ગુરૂ મેરે લક્ષ્મણદાસ ખુબ માહર,

સબ છંદ બના ડુંગરકુ કરતા જાહેર;
છંદ બના કેહે અફલાતુન તું પસ્તાવેગા,
સબ રહેવે અહાં સંગ હરકા નામ આવેગા. ૪

રંગત છોટી ખ્યાલ ૨ જો.

મત ભુલ ઉસે આ જીસને દેહ બનાઈ;
હરભજ હરભજ હરભજરે હર હર ભાઈ. ટેક.
જીસબખ્ત જનમ તે લીયા જગતમાં આયા,
ઉસ ઘડી તું જે નર મુંઠી બાંધે પાયા;
હો ગયા બેહેમ કુચ માલ યા મીલકત લાયા,
સબ લોક કહે દેખો ભગવાનકી માયા,
ઉસ ભરમમે તુને સારી જરખ રચાઈ,
હરભજ હરભજ હરભજરે હર હર ભાઇ. ૧
સબભાઈબંધ ઓર કુટુંમ કબીલા તેરા,
હર બસર લગે કેનેકું મેરા મેરા;
બજવાઇ બધાઇ બાંટે લડુ પેરા,
ખાલી મુઠી દેખી દુઃખ હુવા ઘણેરા;
ઉસ ભરગમે ચતુરા ભુલ જાય ચતુરાઇ,
હરભજ હરભજ હરભજરે હર હર ભાઇ. ૨
કુચ કરની કરનર ઇસ દુનિઆમે આકે,
કયું ગર્બ કરે એ કંચન કાયા પાકે;
મનકુ પસંદ કરનાચકું દુઓ રગાકે,
નહી પીછે પ્રાણી રહેગાતું પસ્તાકે;
મેં કહેતા હું કુચ તેરી સમજ મેં આઇ,
હરભજ હરભજ હરભજરે હરહર ભાઇ. ૩
નેકીકુ છોડ ગત બદીકા બજત ઉઠાના,
કુચ એસા કર ગટ જાબે આનાજાના;

ખ્યાલ ૧૦ મો રંગત કજોડાની.

ઓ ભગવાન હું છું દુઃખવાન અરજ ધર કાન પ્રભુ તું
મારી; શા વાંકે મુજને કરી અતી દુખીયારી.
મુળ વેરી મારો બાપ ના સમજ્યો આપ ખાધી ભુલથાપ
કજોડું જોયું, કુલવંતા ઘરનો વર જાણી મન મોહ્યું;
મને પરણાવી ધરી પ્રીત ઊંડી જોઈ રીત બળે મુજ ચી-
તજકે કેમ રોયું, મારૂં સુખ સૌ સંસારનું સર્વ ખોયું;
હું મનમાં ધરૂં શું ધીર દુખે મુજ શીર આંખથી નીર વ-
હે અપારી, શા વાંકે મુજને કરી અતી દુખીયારી. ૧
હું રૂપ રંગમાં ઘણી નાનો મુજ ધણી જાઉ ચંચણી પ-
તિને જોઇ; મારૂં ચરચર લાગે ચીત જઉ શું રોઇ;
મારો સાહેલીનો સાથ હસે દીનરાત અણુચટતી વાત કરે
સૌ કોઇ, તેથી હું ફરૂં જીવતી પણ જાણે મોઇ;
હું ફરૂં છું ઠામેઠામ જાય મુજ હામ અરે હો રામ મુને
નવ ઠારી, શા વાંકે મુજને કરી અતી દુખીયારી. ૨
મળ્યો મુજને નાનો પતી દુઃખ દે અતિ હવે શી ગતી
માહરી થાશે, આ બાલકડાને સંગ જનમ કેમ જાશે;
હું ભરજોબન છું નાર બડી ગુલજાર જોબનકી બાર કેમ
જરવાશે, કામ અગ્નિ કરે દહન કેમ રેહેવાશે;
મેં પુર્વ કર્યાં શાં પાપ તેથી દુઃખ તાપ પ્રભુ દુઃખ કાપ
સર્વ ગત તારી; શા વાંકે મુજને કરી અતી દુખીયારી. ૩
હું ગઇ ધણીને ઘેર મુકી પીયેર સુખની લહેર સેજ સે-
વાને, સાસુ નણુદીના કડવા બોલ સહેવાને;
રજની ગઇ સ્વામી પાસે મજાની આશે પામી બહુ ત્રાસે
લાજું કહેવાને, મારો બાળો સ્વામી મળ્યો દુઃખ દેવાને;
છંદ બનાકે અમરતલાલ તજો સહુ હાલ કન્યાનો કાળ વા-
ત ચીત ધારી, શા વાંકે મુજને કરી અતી દુખીયારી. ૪

ખ્યાલ ૧૧ મો રંગત છોટી.

તુંજકુ દેખ મૈંને તનપર ખાખ રમાઈ,
તેરે ઇસ્કમેં સારી ખોઇ કમાઇ;
તું કુવાના ઉપર રોજે ભરતી પાણી,
અહાં દેખ તુજે અબ ચેન નહીં દીલ જાણી;
હુમ કહે તે બાત મેરે દીલકી ના માણી,
તું અજબ હેં ચંચળ નાર ખુબ સેલાણી;
હમને તેરે વાસ્તે સારી જીંદગી ગુમાઈ,
તેરે ઈસ્કમેં સારી ખોઈ કમાઇ. ૧
આ કમાઇ પોતાં ઝીલીના મુજકું નારી,
ઓ પ્યારી તુને મારી નેણ કટારી;
સપનેમેં તેરી તસબીર આતીહેં પ્યારી,
તેરે ગાલ ગુલાબી લીંબુ દોહેં ભારી;
કુચ તેરી સખીને તુંજકું ખોત ભમાઇ,
તેરે ઇસ્કમેં સારી ખોઇ કમાઈ. ૨
સુંદર કહેતી બકબક ના કરો તુમ યારે,
મેં તુમારી નારી તુંમ હો મેરે દિલદારે;
ફુલાંકી સેજ બીછાઈ હેં ગુલજારે,
આસક નારીને ખુબ તરેહસેં ઠારે;
આસકને ખુબ દીલ ભરકે ઉસેં રમાઇ,
તેરે ઇસ્કમેં સારી ખોઇ કમાઇ. ૩
શીર મેવા મીઠાઈ પાન અતર મંગવાવે;
આસક ઓર માસુક મીલકર દોનું ખાવે;
આસક માસુકકુ અપને દીલસેં ચાહવે;
ના કહેને પર કુંચેપે હાથ લગાવે;
કહે આફલાતુન લાવની ઈસકકી ગાઇ,
તેરે ઇસ્કમેં સારી ખોઈ કમાઈ. ૪

ખ્યાલ. ૧૨ મો. રંગત છોટી.

એક પોછું બેદ મીજલસમેં ચાતુર શાના,
બતલાવે જદ મેં જાનું તુજકૂં દાના;
એક નારી હમને દેખી હસ્ત હજારી,
મથે મે લીંગા પાઉમે પેહેની સારી;
પેસાની ઉસકી ચલક રહી હે ભારી,
નાકુંકી બારી કાનમેં દેખો ડારી;
આ જુઠ નહીં હેં જાને ઉસકું જમાના,
બતલાવે જદ મેં જાનું તુજકું દાના. ૧
નારીને દેખો અપની દેહ શીંણગારી,
શીરપે ગગરી લે કુવેકે ઉપર ઠારી;
કરમેં ગાગર ખાંધેપે દોરતો દારી,
આકાશ મારગે પાણી ભરે પણીયારી;
એ નારી બતાકે છંદ પીછે સેં ગાના,
બતલાવે જદમેં જાનું તુંજકું દાના. ૨
એક નરનારીકા જોડા દેખા હે જાન,
બાવીસ કર ઓર બાવીસ ઉસકે કાન;
બે ગીનતી ગાલ રખતે પાસે ગુણુવાન,
બીન રાવણુ કહેતા હું સાહેર પેછાન;
કીસમ કાનપર રહેતા બતલા ઠેકાના,
બતલાવે જદ મેં જાનું તુજકું દાના. ૩
એક નર ઇસ જુગમાં દેખ કપટ સેં આતા,
એ બીના મુખસેં ઘાસ ચુંનકે ખાતા;
એ નરકા કોણુસા પીતા બતા ઓર ગાતા,
કહે લક્ષ્મણદાસ મુરખ મનમેં ગભારાતા;
સુણુ અક્લાતુંનકા હેં તોરેકા બાના,
બતલાવે જદમેં જાનું તુંજકું દાના. ૪

ગણપતિની સ્તુતિ વિષે.

રંગત તીલાણા.

ગણુપત મહારાજ રખ મેરી લાજ દંગલમે આજ કંઠે બીરાજ;
દોવીધાઆજ સુધરેગા કાજ સુખકે સમાજશીરતાજતાજ; ટેક
સુત લાભ લક્ષ હે દોનું ચક્ષ મોદીક ભક્ષજકે વંદન;
તેત્રીસ કરોડ રહે કરકુ જોડ એ બાતકુ છોડ ગીરજા નંદન.
સુગદલકી ચાલ હે દ્રગ વીસાલ મેહુતાબ ભાલ કેસર ચંદન,
સુધબુધ સમાન કરતીહે ગ્યાન ધરતીહે ધ્યાન સુખ ભો બંધન.
ઉપવીધ ભોજંગ ઉદરકેસંગ બજતે મૃદંગ નીત્યતાલસમાન,
દોવીધાઆજ સુધરેગા કાજ સુખકેસમાજ સીરતાજતાજ. ૧
શંકરકેઅંગ સકતીઅરધંગ બીનકીએસંગ ગણુપતઆલે,
ખુજા તનકામેલ સકતીકુસેલ ગણુપતરચેલ સકતીબાલે.
જા બેઠોબાર રહોચોકીદાર નાઆવેદ્વાર કોઇ આ કાલે,
કોઇ મારે માર કરના પોકાર આવુંગીબહાર ધરમૃગછાલે.
ગનકુસમજાય સકતીવાંનાય બ્રાહ્મકીસભાય નારધબીરાજ,
દોવિધાઆજ સુધરેગા કાજ સુખકેસમાજ સીરતાજતાજ. ૨
નારદહમેશ શંકરસેબેસ સકતીસેકલેશ એસાધારા,
શંકરકીપાસ ગયે બ્રહ્મદાસ આતપનીરાસ સુપોકારા.
સકતીનેસુત્ર કીયેમલકેસુત્ર તુમબીનાપુત્ર કોએસંસારા,
શંકરકૂકાલ ગણુપતદયાલ થા દ્રગબીસાલ ચકર મારા.
શીશગએઆકાશ રથચંદ્રપાસ કેદીલમેક્ષાસ સકતીસમાજ,
દોવીધાઆજ સુધરેગાકાજ સુખકેસમાજ શીરતાજતાજ. ૩
શંકરનેજાન આપુત્રપ્રાણ હોગયઅજાન દીલભરમાયા,
કુંજરકેશોશ લાઅતેદીશ કરદીયાઇશ છતરછાયા;
શંકરબચન કરદીયાગન પ્રથમપુજન તેરાઆયા,
ત્રીકડીખ્યાલ રંગમે બીસાલ મેશીલમેહાલ કથકેગાયા.
તોરેકાસાન બગદુરસેતાન રખદેનીશાન અમ્રતકીલાજ,
દોવીધાઆજ સુધરેગાકાજસુખકેસમાજ સીરતાજ તાજ. ૪

ખ્યાલ હીંદોળાનો રંગત તીલાના.

તેરીક્યા ખુબી કીરતાર નંદઘેર લીયો અવતાર હુવે ત્રીજમે-
જેજેકાર નંદઆવાકે કાન

રતનનીકે હીંદોળે આપ બેઠે બેઠે જુલે માતા જસોદા હીંચો-
ળે ધન ધન ભગવાન

જરીકી પહેનીકે ધોતી શીરપે તેડી પાગ હોતી કંઠે મુગ-
તાફલ મોતી સનગાર ધરે

મોહનમાળા ને ઉતરી ગલુબંધને સાંકરી હીરાકંઠી કોટેધ-
રી ચલકાટ કરે

પહેર્યા હાથે વેઢ કડાં પહોંચી વીંટી ચુની જડયાં કાંને
કુંડલને ચોકડાં બેઠા નંદઘરે.

કંચન કંદોરો કમર શીરપેચ શીરપર તીલક કપારે નટવર
નેન શુરમાં ભરે

ગલે ફુલનકો હાર અતર બહેકે વારમવાર હીંદોળે જુલે
કીરતાર હુવે ગ્યાન તીહાન.

રતનકે હીંદોળે આપ બેઠે બેઠે જુલે માતા જશોદા હીંચોળે
ધન ધન ભગવાન. ૧

નરગા બોયુથી કારતી મરદંગ દુનદુભી ગદ ભરી ઢોલ ગેન
રોને ખંજરી બોલે ગનનન,

પડગગ પીપુડી તેવાર વાગે વાજાં ગુલજાર રહે શારંગી
સતાર ગરજે સનનનન;

તંબુરાને ગઢીયાલ તુરૈ મોહરને જાલ મછલી કાંથી વાગે
તાલ બાજે તનનનન,

સરનઇને શીરોલી ગાજે મોરલી મધુર સ્વરે બાજે બાજે
ગને ગને સાજે ગાજે હનનનન;

કરતી અપછરા નચન પાય ઠમકે ગણુનન ગુગરા ગમકે
ગનનન હોતે ગ્યાન તાન,

રતનકે હીંદોળે આપ બેઠે બેઠે જુલે માતા જશોદા હીંચો-

જે ધન ધન ભગવાન. ૨

સાંગા સાંમી દો નાર ચગર ઢોળે તે વાર જમરૂખ હાંડી
હારોહાર ગલાશ દીપાવે,
ગાતે દાદરો ઠુમરી ભેરવી લે તાલ કરી ગાતે રાગ છતરી
મનકુ ભાવે;
નરનારીને બાલ દરશન કરવા જયાં ગોપાલ થતાં ગનમે
ખુશાલ દોડયાં આવે,
ધકાધકી બહુ થાય નારી બાલક ચગદાય ભીડતન અક-
ડાય તોય ખુશ થાવે;
કાઇ તો માંખણુ મીસરી લાવે કોઈ તો ગંગાજળ લેઇ આવે
કોઇ તો મેવો ધરાવે ધરે પુરૂષ પુરાણુ,
રતન હીંદોળે આપ બેઠે બેઠે જુલે માતા જશોદા હીંચોળે
ધન ધન ભગવાન. ૩

એશી તરેહ જુલે કાન હોઇ રહેતા ગાન તાન જશોદાજી
કે મકાન દેખે નરનારી,
ત્યાંથી ઉતરી મોરાર ભોજન કરેલાં તૈયાર પછે આરોગે
કીરતાર અતિ ખુશકારી;
હીંદોળેકી લીલા લાવો બાંકી ધરનમે શુનાઓ છંદ કલગી
વારે ગાઓ ચીત વીચારી,
શુનો તુકનગીરકે ગ્યાન લક્ષ્મણદાસ હે ગુણુવાન જીનકુ
ગાયનકા તાન ભારી ભારી;
છંદ ગાતે અમરતલાલ ફ્ડમે તીલ્લાનાકા ખ્યાલ છંદ બ-
નાવી રશાલ ડાકોર મીયાને,
રતનકે હીંદોળે આપ બેઠે બેઠે જુલે માતા જશોદા હીંચોન-
જે ધન ધન ભગવાન. ૪

ભોજન થાળ રંગત તીલાના.

પ્રભુ મોર મુગટ કે ધારી તેરી લીલા ભારી ભારી શુનો શા-

મને ગીરધારી મેરા ચીત ચરને;
આયે ગંગા જળશે નાયે અંગે પીતાંમ્બર લગાયે પેઠે બા-
જઠ પે આયે ભોજન કરને;
ચંદન કેશરકી ગોળી દુના હરીએ તન પર ચોળી ત્યાં કા-
ઢીતી રંગગોળી બેઠે આઈ,
ધર્યા કટોરા કટોરી મુક્યાં આખોરા આખોરી પ્યાલા પીત-
ળના રંગોળી મુકયાં લાઈ;
થાળ કંચનકી તે ઠાગ જેમાં ચીત્રામણુનાં કાગ બેઠા છે
જ્યાં સુંદીર શ્યામ ધરી હરખાઇ,
માતા જશોદા કહેલાને પાક અછે ખુબ બનાતે અંદર તે-
જાના મેલાતે ગરથ ખુબ ગાંહી;
રસોઈ સરસ સરસ બનાઈ પ્યારે મનકે અંદર ભાઇ પી-
રસે જશોદાજી માઇ દેખો ગીરધરને,
આયે ગંગા જલસે નાયે અંગે પીતાંમ્બર લગાએ બેઠે
બાજટ પે આયે ભોજન કરને. ૧
મોતી ચુરને કંશાર બુંદી લાડુ મોહનઠાર મગદલ ગગસકી
બહુ બહાર મુકે ખાજાં,
ગાલપુચાને ગેબર સુંદર લાબસી લેકર જલેબી દહી થારી-
ભર દેખો ઝાઝાં.
રોટલીને પુરણ પોળી દુધપાકમાં ચારોળી ગારી પુરીને ક-
ચોરી લાવે તાજાં,
ગુંજાં સેવો લાડુ સારા સુતરફેણી શકરપારા ગાંઠીઆ છે
મીઠા ખારા કેસરી ખાજાં;
બાસુદીને બરશી પુરી દુધ સાથે છે પરસુરી પીરસી ખાં-
ડગાં કસ્તુરી મુકે ગીરધરને,
આયે ગંગા જલસે નાયે અંગે પીતાંમ્બર લગાએ બેઠે બા-
જઠ પે આયે ભોજન કરને. ૧
ભાત કેસરી તૈયાર ગુલાબી છે તરેવાર આદા ખારેકનો

આચાર કીનો જશોદાએ,

સકર શીરો પેંડા જાંન ગેગર બાટી પરમાન તલસાંકળી
વખાન ખુબ તળાએ;

ગલકાં વડાં વેગન સારાં પાનાં પોઇનાં ભજીઆં પ્યારાં ક-
ર્યાં રવઇઆં છે ન્યારાં સબ બનાએ,

તલી કાચલીઓ તેવાર તુવેર ફેરી સુંદર દાર લાવી મુકી
તેવાર ખુબ પીરસાએ;

ગોળપાપડી ખાનુ દુધ કપડથી છોંનું મોરબોને અથાનુ
મુક્યાં ગીરધરને,

આગે ગંગાજલસે નાયે અંગે પીતાંબર લગાયે બેઠે બા-
જટ પે આયે ભોજન કરને. ૩

પુડા પાપડ બહુ આણ્યા તેલગાં તળ્યા વટાણા શાક તરેહ
તરેહના ધાના મુકે મૂખ આગે,

સારાં બનાવ્યાં પંડોળાં વાડકારેલાં ગીલોડાં પરવળ રતાળુ
સજોડાં દેખી દૂખ ભાગે.

રવઇયાંતો સારાં તળીયાં જોડે તળીયતો શકરીયાં ગરચાં
સાટે નાંખ્યાં ગરીયાં અચરત લાગે,

વાલોર ગવારસીંગો સારી ચટણી તરેહ તરેહની ન્યારી સ્વા-
દ જીનકા ભારી ભારી ઓર અથાગે.

ભાત કમોદનો તે વાર કેશરીછેતરેહવાર મૂક્યાં ખુબ લાવીઆ
ઠાર ત્યાં ગીરધરને,

આયે ગંગા જલસે નાયે અંગે પીતાંબર લગાયે બેઠે બાજ-
ઠપે આયે ભોજન કરને. ૪

કરકે રસોઈ રસાલ પીરસી ગાતાએ થાલ ભોજન કરવા ગો-
પાલ બેઠા જ્યારે,

જગતાં કરતાહે બખાણુ તેતો પૂરૂપ પૂરાન જમી ઉઠા ભગ-
વાન દેખો જ્યારે.

કાથો ચુનો ને સોપારી પાન ઇલાયચી છે સારી જાયફળ જા-

વંત્રી વસાળી આપી તે વારે,
સુખવાસ કીનો ગોપાળે પૂરણ કીધોછે થાલે ગ્યાન દીયા ડુંગ-
રલાલે કથે છંદ સારે.
અમરતલાલે કેથાં ગ્યાન ઝલકે ઝરીઆની નીશાન તેરે પર-
તાપે ભગવાન હરી રખ સરને,
આયે ગંગાજલસે નાયે અંગે પીતાંબર લગાયે બેઠે બાજઠપે
આયે ભોજન કરને.

ખ્યાલ ફુલાનો રંગતતીલાના.

દંગલ દરમીઆન સાહેર કથના એસા ગ્યાન કહું ફુલુકાબ-
ઇઆન ચાતુર ગુણવાન,
ફુલું મેં ભગવાન બાસા હરીકા તું જાન મૂરખ ઉસકુ પહે-
ચાન ધર પ્રભુકા ધ્યાન—ટેક.
બેલેમે બીહારી દોનું મરવેમે ધીરધારી મોગરેમે મોરારી
નંદ કે લાલા,
ચંપેમે ચીત ચોર કદંમ અંદર કીસોર ચંબેલીમાં ચકો-
ર બનસીવાલા.
જુઇમાં જુગજીવન ગુલ ગોટામાં ગોવરધન કેવડેમાં કીસંદ
નટવર બાલા,
ગુલાબમાં ગોપાળ મુધુ માલતીમાં હાલ બસે આપ નંદલા-
લ કર પ્રતીપાલા.
ગુલદાવરીમાં ગોવીંદ રહે સદા આનંદ એતો જસોદાકે
નંદ આપે ભગવાન,
ફુલુ મેં ભગવાન બાસા હરીકા તુ જાન મુરખ ઉસકુ પહે-
ચાન ધર પ્રભુકા ધ્યાન.
નરવેમેં નારાયણ પાયે કમલ મ્યાને કેસવરાયે કેતકીમેં
કનૈયા છાયે મધુ ગન મ્યાને,
મારેમેં પુરસોતમ પોયનેમે પરીબ્રમ ગુલતોરેમેં ત્રીકમ

મગન મરતાને;
ચંદની ચતૂર ભુજકુ પ્યારી ગુલસ્દેમેં વનમાળી જીંતકી
કલાહેગી ન્યારી સબ જગ જાણે,
જાસુમેં જગ શામ સાંઈ અંદરહે સાંગ કીયે ભક્તુ કે કામ
કરકે બાને;
પાંદડીમેં પ્રીતમજી પ્યારે નરસીંગ હુ અવતારે જીણે હરણ્યા
કુસકુ મારે બડે બલવાન,
ફુલમેં બગવાન બાસા હરીકા તું જાન મુરખ ઉસકુ પહે
ચાન ધર પ્રભુકા ધ્યાન. ૨
મોતીયેમાં મન મોહન તગરી મ્યાને તીભોવન ચલનમેં
સચીદાનંદ રખ કીરતારે,
કડેમેં કલ્યાન કદમ અંદર કેવળ જ્યાન સુણો જુઈમેં બસે
યાન માધવ પ્યારે;
સાતરમે રાગસુધર રખતી મ્યાને રઘુવર નરમેલીમેં હે
નટવર ખડે લલકારે,
બારેસરીમેં બ્રીજ બાલા ગુલ સબદેમેં ગોપાલા જીણે નાગ
નાથા કાલા કાલા જયારે;
કસનારમેં કરનહાર તકતી મ્યાને પાયે બહાર જીસે કરે
જકતધાર રામ જો ગુણવાન,
ફુલમેં ભગવાન બાસા હરીકા તું જાન મુરખ ઉસકૂ પહે-
ચાન ધર પ્રભુકા ધ્યાન. ૩
સાહર લે ફુલુકા ખ્યાલ તેરા છંદ તોડા અબ કયું હુવા
પેમાલ સુન જાણાની,
ગુરૂ કહે રીસાલ છંદ કથે માણુકલાલ જીંદગી દેખ નીરાલી
ચાલ એસે ગ્યાની;
ગ્યાની સુનતે ખ્યાલ મેરા ચંગ ઉતાર બાના હેરા મુખડા
ઉતર ગયા હે તેરા હઠ ગત જાની,
કહે લક્ષ્મણદાસ લલકાર ડુંગરસીંગ હુવે તૈયાર બાદી ભગ

ફેડસે યાર ઉડ ગઈ સાની;
ગ્યાની આફલાતુન કે છંદ કીયા તુજકુ આપર બંધ તેરી
ગતી હુઇ મંદ સુનુતે બાઈઆન,
પુલુમેં ભગવાન બાસા હરીકા તુ જાન મુરખ ઉસકુ પહે-
ચાન ધર પ્રભુકા ધ્યાન. ૪

ખ્યાલ ફુલાનો રંગતતીલાના.

સુનો સુનો ગુની જન દીલસે કર લો મથન પ્રભુસે રખકે
તન મન એસા ગાઓ,
એક એક પુલકા લો નામ આવે ઉસકે ઉપર રાગ સુનો
ગાવન આ ઠામ તુમ દીખલાઓ—ટેક.
ગોટમે ગોવરધન ધારી ગલએમે રેહેતે ગીરધારી ગુલાબમે
ગૌચારી નંદકે લાલે,
ગુલ ગોટમે ગોપી હર મોગરેમે મોરલીધર ગરવા ગ્યાને
મોહ કર રહે ગોપાલે.
મધુ માલતીમાં મોહન કેતકી માંહે કીસન કરેનાગાં કૃપા
નંદ રહે તે કાલે,
લેહેર લેતે વીઠલરામ કમલ કીરપા કે વીસરામ કદમે કરૂણા
સાગર નામ દેખો વાલે.
જુઇમાં જુગજીવન લાલા કડામાં કરૂણાવાળા કેવડામાં કન-
યા કાળા ઉનકુ ચાવો,
એક એક પુલકા લો નામ આવે ઉસકે ઉપર રામ સુણો
ગાવન આ ઠામ તુમ દિખલાઓ. ૧
ચંબેલીમાં ગ્રીત ઓર નર મેલીમાં નંદ કીસોર સાથ રહે
હરી ચકોર રહે મોરારી,
જુઈમાં રહે જુગદીસ અગથીઆમાં રહે ઈસ અઇનીમાં
આનંદાધીસ સરી ગીરધારી.
ગુલદાવદીમાં ગોપાળ જાયે જગત કે પાળ નરવા ગ્યાતે

નંદુલાલ ઉનકી બલીહારી,
સારી મેરે સુંદીર શ્યામ અગીઆમાં આદીતરામ ગોટા
મ્યાને ગોવીંદરામ લીલા ભારી.
જુઈમાં જુગજીવન લાલા કડામાં કરૂણા વાલા કેવડામાં કન
ઈઆ કાળા ઉનકુ ચાઓ;
એક એક ફુલકાલો નાગ આવે ઉસકી ઉપર રાગ સુનો
ગાવન આ ઠામ તુમ દિખલાઓ. ૨
પોઇનીમાં રહે પ્રીતમ તગરી મ્યાને હે ત્રીકમ ચંદનીએ
રહે ગગન રહેતે ભુધર,
હજારીમાં રહે હરી કાંટાસરીએ કૃપા કરી ચંદનીમાં પ્રીતમ
પ્યારી નંદ કે નટવર.
કૃષ્ણામાં કૃપાનાથ કરણે જો પ્રીતમ સાથ કદમેતો ભરી બા-
થ એસા ગીરધર,
ધારીઆમાં ધરણીધર સુરજ મુખીમાં સુંદર દરૂણામાં
ગંગેશ્વર જાસુદીમાં જગકર.
જુઈમાં જુગજીવન લાલ કડામાં કુરૂણા વાલા કેવડામાં કન-
ઇઆ કાલા ઉનકુ ચાઓ,
એક એક ફુલકા લો નાગ આવે ઉસકી ઉપર રામ સુનો
ગાયન આ ઠામ તુમ દેખલાઓ. ૩
લક્ષ્મનદાસ હે શીરદાર ગાતે ફુલનમે કીરતાર રહેતે ડાકો
રમે યાર ઢુંડકે લાના,
ખ્યાલ લીલા નામે ગાઓ ફુલન ઉપર બનાઓ હરીનામ
સુનાઓ પીછે છંદ ગાના.
ડુંગરસીંગ હે ગુનવાન ગાતે તોરેકા ગ્યાન ખુબ ગાનેકા
તાન હે સુન સાના,
કથકે ડાકોરમે ખ્યાલે છંદ ગાને અમૃતલાલે રંગત કહેતે
કલગી વાલે ગત ભાગ જાના;
જુઇમાં જુગજીવન લાલા કડામાં કરૂણા વાલા કેવડામાં ક-

નઇઆ કાલા ઉનકૂ ચાઓ,
એક એક ફુલકા લો નાગ આવે ઉસકી ઉપર રામ સુનો
ગાવન આ ઠાગ તુમ દેખ લાવો.

બોડાણા વિષે. રંગત. તીલાના.

ભક્તિ બોડાણાકી ભારી સીત્તર વરસ સેવા ધારી લાયે
ડાકોર મોરારી સરી ભગવાને,
ધર કે બોડાણાએ ધ્યાન, કીયા હરીસે પેહેચાન લાયે ડા-
કોર મકાન સબકો જાને. ટેક.
જમણા હાથમે તુળસી વાવી ધ્યાન હરીશે લગાઇ નીશ
દીન રહેચાઇ તનકે અંદર,
જાય દ્વારકાં મકાન કરે ગોમતીમાં અસ્નાન જપે પુરૂષ પુ-
રાણ આપકે મન ધર;
પોતે મંદીરમાં જાય દરશન કરી ખુશી થાય વારોવાર લા-
ગે પાય આતસ્કર કર,
તનસે ભક્તિ એશી લીધ રીતેર વરસ સેવા કીધ પ્રસ-
ન હુવે કૃપાનીધ બોડાણા પર;
જાની આપનો એ દાસ હરીએ કરી દીલમે ખ્યાલ લાકે
મનમે ઉલ્લાસ દીયા બરદાને,
ધરકે બોડાણાના એ ધ્યાન કીયા હરીસે પેહેચાન લાયે
ડાકોર મકાન સબકો જાને. ૧
બોડાણાકે હરી સાથ સુણો તમે દીનાનાથ કરો ડાકોર
પ્રખ્યાત તમો ગીરધારી,
પ્રભુ કહે ઠીક આવું પણ કેવી રીતે જાઉ બોડાણા કે ગા-
ડી લાવુ હવે મોરારી;
આઇ બોડાણાએ મેર ગંગા બાઇને કહી પેર કરી ભગવા-
ને મેર સુનલો નારી,
ખુશ હોતે ભગવાન મૈંને મંગે બરદાન ચલો ડાકોર મકાન

મેર કરી સારી;
બોડાણાએ ગાડી લાઈ બાંધી સાંધી ઠીક બનાઈ મેઢોઆછે
બળદ ત્યાંઇ નબળી નાંને,
ધરકે બોડાણાએ ધ્યાન કીયા હરીસે પેહેચાન લાયે ડાકો-
ર મકાન સબકો જાને. ૨
બળદ પે ગાડી લગાય રાજી રાજી હોકે જાય આગે દ્વારકાં-
ની માંય ગોમતી તીરે,
કાબાઓ કરે મશ્કરી ધુલ નાંખે મુઠી ભરી બોડાણોતો જ-
પે હરી રાખી ધીરે,
પછી નીશા પડી જયારે બંધ મંદીર કીધાં દ્વારે જાગતો
કીધો અપારે ત્યાં જાગીરે;
નીદ બોડાણાને આઈ હરીને તો ચીંતા થાઈ પછી જગા-
ડયો છે જાઇ ત્યાં રઘુવીરે,
હોજા બોડાણા તૈયાર વેલ જોડી તેણી વાર હાકે ગાડી મો-
રાર સુતે બોડાણે;
ધરકે બોડાણાએ ધ્યાન કીયા હરીસે પેહેચાન લાયે ડાકોર
મકાન સબકો જાને. ૩
પવન વેગે બેલ દોડાએ પલમે ડાકોરગાં મેં આએ ખબર
ગંગા બાઇને પાયે થાળ લેઈ આએ
કાબા હરકે મંદીર જાય નહીં દેખે જગરાય બોડાણા કે પ-
ર કોપાય સબકો ધાએ.
આયે ડાકોર અંદરે શોધ ઠાકોરકી કરે આંસુ આંખ્યોથી
ઝરે હરી નહીં પાએ.
પછી વિચાર એવો ધાર્યો પકડી બોડાણાને માર્યો મરતાં
બોલ્યો એ ઉગારો તમે રઘુરાએ.
પછી બોલ્યા કીશન તમે શુનો કાબા જન મુજ બરોબર
સુવરન લો ગુનવાને.
ધરકે બોડાણાએ ધ્યાન કીયા હરીસે પેહેચાન લાયે ડાકોર

મકાન સબકા જાને. ૪

સવા વાલસે લાલાઓ કામેકી આશા છોડાઓ છલબલ કરકે બોલાઓ એસે જાગવાને.

રાણી બાકાનકી લાજ કરે એસા હરી કાજ રહે ઠાકોર મહારાજ કરકે થાને.

બોડાણાકુ કીસદીન મારે કીસદીન ઠાકોર પધારે જટ કહે તે કલગીવાલે ફૂટ કે મ્યાને.

ગ્યાન તોરાકા ગાતે ગુરૂ લક્ષમણદાસ ધરાતે ગુની ડુંગરસીંગ કહલાતે બડે ગુણવાને.

કથકે ગાતે અમરતલાલ કદમે તીલાનેકા ખ્યાલ ગેરા બાજે ગોપાલ રહુ ઠાકોર મ્યાને.

ધરકે બોડાણાએ ધ્યાન કીયા હરીસે પેહેચાન લાયે ઠાકોર મકાન સબકા જાને. ૫

ખ્યાલ કલગીનો જવાબ રંગત તીલાના.

રહેકે ગોકૂલમે ગીરધારી ખેલ કરતે હે બનવારી જલ ભરને જાવે નારી સખીયાં હલમલ;

મારે નેનુકી કટારી દેખકે સખીયાં મોવે સારી દેખે દાના કુએ ગારી કરતી ખલબલ.

માથેમે ડાલુ ધુપેલ જોડે કોપરેલકા તેલ રસ્તેમે કરતી ઓ ખેલ સબ જાતી હે,

ખુબ સુંદર હારે બાલ ઉસકા ગોરા દીસે ગાલ દો નેન ખીલે અનીયાલ બલખાતી હે;

કંઠ ખીખે કોયલ જેસા લોકુકુ દેતી દીલાસા લેકે આના યારો પૈસા ફોસલાતી હે,

કયાકુ હુ છાતીકી મેં બહાર ચોમુલ લીંબુકે આકાર ચોલી બાંધી ખીચકે યાર મલકાતી હે;

મારે નેનુકા ઓ તીર નાંખે કલેજાકુ ચીર નન રહેવે જનમે

ધીર કરતી છલ બલ,
ગારે નેનુકી કટારી દેખકે સખીયા મોવે સારી દેખકે કાંના
કુએ ગારી કરતી ખલબલ. ૧
પહેરીહે નાકુમે બાલી બેલી હોઠુમે ખુબ લાલી ચલતી હ-
સતી ગીમત બાલી સખીયાં સગરી,
સુંદર શોભેહે કપાલ લોક સાંમે રહેવે બાલ ચલતી નારી
નાજુક ચાલ શીરપે ગગરી;
જલ ભરને કારન આતી દેખ કાનાકુ મલકાતી અપની
દેખલાતીહે છાતી દેખ રહે ટગરી,
કહાન લુટે એસા માલ કરદે સખીયાકુ બેહાલ ના છોડે દેવે
ગાલ કાં જાય ભગરી;
તોફાન ક્યું કરતા નંદલાલ મૂખસેં દેવુંગી મેં ગાલ કહુગી
જસોદાજી કૂ હાલ જાજા ચલ ચલ,
ગારે નેનુકી કટારી દેખકે સખીયાં મોવે સારી દેખકે કાંના
કુએ ગારી કરતી ખલબલ. ૨
બનસી બજાતાહે કાન સખીઆં હો જાતી બેભાન નીત કર
તાહે તોફાન બ્રીજકે બાસી,
પીતાંબર પેહેરાહે બેસ ખભા ઉપર સુંદર ખેસ મુગટમે ગ-
ણા નહી લેસ ડગલી ખાસી;
ગલે શોભે મોતનકો હાર કંઠે ગલુબંધહે સાર દસતુમેં
વીંટી તુ ધાર કહો ક્યા રાશી,
માગે જોબનકા દાન રસ્તા રોક ખડા હે કાન ક્યુ કરતાહે
તોફાન તું અવીનાશી;
ગાશી ગારકે નીરધાર શાહ હોતા આની વાર નહી લાજ-
ગ તુમકુ યાર ક્યું કરતા બલ,
મારે નેનુકી કટારી દેખકે સખીયાં મોવે સારી દેખ કાંના
કુએ ગારી કરતી ખલબલ. ૩

નારી ખુશ હો ગઇ હે યાર કાનાસે કરકે લો પ્યાર દીલસી
કહેતીહુ બીચાર ગીત ગયે જ્યારે,
તડપ રેહેતા ઉસકા તન કાંનાસે મીલનેકા મન બહોત હોતી
ના પરસન પડ ગયે ન્યારે;
ગુરૂ લક્ષમણદાસ ગુણવાન સાહેર ફડમે તુ પહેચાન ગુપ્ત
બાત રખી હે જ્યાન કર બીચારે,
છંદ કાટા મેને હાલ મેરેસંગ હે ડુંગરલાલ ડાકોર અંદર
મેં તતકાલ સુનો સબી પ્યારે;
છંદ કાટે આફલાતુન ગુપ્ત ભેદ રખાહે સુન ઝટ કહેદે ઉલુદુ
ન આહોંસે ટલટલ,
ગારે નેતુકી કટારી દેખકે સખીયા મોવે સારી દેખ કાંનાકુએ
ગારી કરતી ખલ બલ. ૪

ખ્યાલ રંગત જુની.

ગ્વાલાના ના કહેતી એ કાનકા ઢંગ જાના
જુગનાં તીર જલકુ જાતી યાં ઘેર ખડાકાના—ટેક.
શીર મેરેપર ધરી સોનેકી ગગરી
ઘડા હાથમેં લેકે ચલી એહી છોડ નગરી
જાય પનઘટપર મીલીઆઈ ગ્વાલ સઘરી
રહી કેડે સબ ગઇ આગાડી અમી પડી અતરી
કરનને દેખી પાસઓ ખડા હોકે સાના
જુગનાં તીરે જલકુ જાતી યાં ઘરે ખડાકાના ૧
નેન મેરેમે મેં કાજલ જો લગાયા
પેહેના ગુલાબી સાલુ અંગે દાગીના જો સોહાયા
ઠમકતી જાતી દેખ મુજકૂ લલચાયા
ઘેર લીઈ મેરેકૂ પીછે ઓ લીપટ પડને આયા
યાંસે જાનેકા નહીં જરા હે ઠેકાના
જુગનાં તીરે જલકુ જાતી યાં ઘરે ખડાકાના ૨

પીછે ઓ કાના ઓ લીપટ પડા મુજકુ
ફાટી ચોરી ગાલ કધડે કયા કહું રાણી તુજકુ
મધુ બન અંદર ઘેરા જોઈને મુજકુ
હુઈ મેંતો બેહાલ ઓ કાના ખુશ કરે દીલકૂ
ગરતહે એસા એ નંદગેર નાના
જાુગનાં તીરે જલકુ જાતી યાં ધરે ખડાકાના ૩
મધુ બન અંદર એસી ગગત એ ઉડાવતે
ઢુંડ ઢુંડકે ખ્યાલ હરીકા લછગનદાસ ગાતે
તુગકૂ ચાતેહે ચુની ડુંગરસીંગ ચહાતે
જે લીંન પીયા કાશીયા સખત એ અદ્દુપે બનાતે
આફલાતુન કહેતા છંદરે તાનસેં ગાના
જાુગનાં તીરે જલકૂ જાતી યાં ધરે ખડાકાના ૪

રાગ પ્રભાતી.

ભયો ભોર ઉઠો રઘુરાઇ; યું કહે જશો ગતગાઈ. (ટેક)
ચુંચું ચુંચું ચરીયાં બોલે, આલસ છોડ આંખો દે ખોલે;
ગાતા કહે મુખ ધોલે, કુંવર કનાઈ. યું કહે. ૧
ઉઠ કે કહાન ખડે અગનાકે, માત જશોગત કહે સમગ્નકે;
ગાંખણુ રોટી ખાકે, જાવ તુગ ભાઈ યું કહે. ૨
ખાઇ રોટી ફીર કરલી ત્યારી, હાંક લેઈ ગઉવનકુ સારી;
ખાંધે ધરી કગર તુકારી, ચલે બનમાંઇ. યું કહે. ૩
બનમે જાય હર ગઉઆં ચરાવે, લછગનદાસ સગકુ સગજ્ન ;
સાંજ પડે કે ધરકું આવે, અમૃતને કથગાઇ. યું કહે. ૪

રાગ ચાલતો.

ઉઠો સુંદર શ્યાગ બીહારી, છબ નરખત નર ઓર નારી;
જેય જશોગત પુત્રજ ગાઈએ, બોર ભયો કેસે સગન્નઇએ;
ઉઠ કર કીશ્ન બાહારકુ આઈએ કરો ગઉઆં સગ ત્યારી. ૧
મોર મુગટ પીતાંમ્બર ધારી ખાંધે કલગ ધરલી ન્યારી;

હાથ બીચ લકડીઆં સારી, મોહન મોરારી. (છબ.) ૨
ઊઠકે ચલે ગઉઆં સંગલાલે, ગલે સોહે બૈજંતી માલે;
ગ્વાલ બાલ સબ સંગે ચાલે, ચલે બનવારી. (છબ.) ૩
જાય ચરાવે બનમે ગઉઆં, એસે હે ઓ કુવરકનઈયાં;
સાંજ પડે કે ઘરકુ આઇઆં, ઓ ગીરવરધારી. (છબ.) ૪
એસે હે આનંદ દુલારે લક્ષ્મણદાસ છંદ ખુબ લલકારે;
કથ આફલાતુંન કહે તોરે વાલે, જાઉ બલીહારી. (છબ.) ૫

રાગ ચાલતો.

હે જશો ગતકુંવર કનાઇ, ભયો ભોર ગઉઆં ગભરાઈ; ટેક.
મોર મુગટ છબ દેખત આલી, ખાંધે કામળ સોહે કાલી;
ચાલે ગઉઆં સંગે હાલી બનમે જાઇ. (ભયો) ૧
બનમાં જાય ગઉઆંકુ ચારે, સંગ સખા જીનકે હે સારે;
સુખ મોરલી ખુબ જગકારે, મોહે સબભાઈ. (ભયો) ૨
એશી ગહેગા અપરમપારે, ગહીં સબીઆંમે ખેલે નારે;
સાંજ પડે ઘર આવે યારે, લીલા બતાઇ. (ભયો) ૩
લીલા નહી કૂચ બરની જાવે, તીન લોક સબહી ગુન ગાવે;
ગુરૂ લક્ષ્મનદાસ કહાવે, અમૃતને કથ ગાઈ. (ભયો) ૪

રાગ પ્રભાતી.

ભજ ગન હરન સુખ દાયક, સબી ગુન લાયક. (ટેક)
એકદંત તક જો કોઈ ધાવે સુનીવર મુનીવર સબી ગુન ગાવે;
ધ્યાન ચરણુ મેં ચીત લગાવે, હોય સૂખ સાયક. (સબી) ૧
રટ સકલ જન નર આર નારી, ચત્ર ભુજની લીલા ભારી;
પીતા જનકે ત્રીપુરારી, ગીરી સુત પાયક. (સબી) ૨
ઉમા પુત્રકી કરે જો સેવા, ઇછા ફલ પાવે જો મેવા;
એસે હે ઓ દેવા, ઉમીયા નાયક. (સબી) ૩
રીધી સીધી કરે એ દાતા, કર સમરણુસે સંકટ જાતા;
લક્ષ્મનદાસ અસ્તુતી ગાતા, કત આફલાતુંન ગાયક. (સબી) ૪

રાગ ચાલતો.

જે કોઇ એક દંત કુ ધાવે વીઘન કટ જાવે. (ટેક)
વીઘન હરન હે જીસકો નાગ, તે પુજે હોવે વીશ્રામ;
દેખતે હે સૂખ ધામ, છબ દરસાવે. (વી૦) ૧
ગીરજાનંદન અતી સુખકારી, શોભા બરની ન જાય તુગારી;
ચત્રભુજ હે તુગારા ભારી, સબી ગુન ગાવે. (વી૦) ૨
સુંદર રૂપ દેખત મન મોહે, અરણ કુસુમકી માલા સોહે;
રીધ સીધ કે દાતા ઓહે, અક્ષતગંધ ચડાવે. (વી૦) ૩
તેત્રીસ કોટી સગરે ભાઈ, ઇંદ્રાદીક પૂજે સવાઇ;
લક્ષ્મણદાસને બાયાં સૂનાઈ, અમૃત ચીત ચહાવે. (વી૦) ૪

રંગત લંગડી.

રટે અગરજો રામ નામતો, ભવસાગરકે પાર પડે;
છુટે ફંદસે કબીના, ઉસકુ જગકા ગાર પડે.
કાયા કંચન હો જાવે, બસ રામ નામકે ગાનેસે,
ખટ શાસ્ત્રકા ભેદ મીલ જાવે, નામ સુનાનેસે;
ગ્યાન ધ્યાનમે સમજે ભલાઇ, મીલેતો સબી જગાનેસે,
નામ ઉસીકા રટેતો મીલે, એ હરેક જગાનેસે;
રામ નામ કે નીસે કીએસે, જલક બડી તલવાર પડે,
છુટે ફંદસે કબીના ઉસકુ જગકા ગાર પડે. ૧
રામ નામકા એસા મંત્ર શંકરને મુખમે ધારા,
જેર હલા હલ પીગયા અમૃત એ હોગએ સારા;
રામ નામકા પ્રતાપ હે એસા અસુર એ હરનાકુસ હારા,
ફોડ થંભકુ પ્રગટ હુવે આં હરનાકુસકુ મારા;
મહાબલી રાબનકે જોધે રામ નામસે પાર પડે,
છુટે ફંદસે કબીના ઉસકુ જગકા ગાર પડે. ૨
રામ ચરનકી રજસે અહલ્યા તરી મહા સંતાપ ગયા,
મુની ગઊતમકા દીઆથા જો ઊસકા કુલ શ્રાપ ગયા;

લાખુ પરવત તરે નીરમેં પાર સમુદ્ર આપ ગઆ,
ફ્રસુરાગકા તુટ ગયા ધનૂપ ઉનુકા ચાપ ગયા;
જીવન મુકતી સેજ ગલે એ નાગ કોઇ નર નાર પડે,
છુટે ફંદસે કદીના ઉસકુ જગકા ગાર પડે. ૩
પાપી તર જાતેહે પલકમે રાગ નાગ ગુન ગાએથે,
લક્ષ્મણદાસકે ચંગ દસ નાગી ખુબ બનાએથે;
ડુંગરસીંગ છંદ કહે મોરલીસા ગજ્ન ભજનમે પાએથે,
ભોગીલાલકે નાથજી કલગીવાલે ચીકરાએથે;
સુનકે સકુન આફલાતુન કે સબ દૂશમન દેખ લાચાર પડે,
છુટે ફંદસે કભીના ઉસકુ જગકા ગાર પડે. ૪

નરસિંહ મેહેતા વિશે.

જુનાગઢના બ્રાહ્મણ નરસીંહ ભગ્તીકા ઉસકૂ લગા તાને;
ઓર ન જાણે ફકત એક રામ નાગકુ પરછાને. ટેક.
મેહેતાજી મન કરે વિચાર મારેતો અરે કરવું ખટ કર્મ,
ઉના પાણી માંગ્યા ભભાભીસે જરા ના સમજી મર્મ;
ગુસા કર મેહેતાસે બોલી કયું હાથ ભાગે ખોતેહો ભર્મ,
ઉદાસ હો ગયે સુણુકે બચન ભાભીકા હુવે ગરમ.

સહેર.

સુન વચન ભાભીકા મેહેતા દિલમાં હુએ ઉદાસજી,
ઉઠકે ચલે અહાંસે એ જડ જંગલમાં કરદીએ વાસજી;
ચલતે ચલતે ગયે જંગલમાં આવ્યા એક દેવલ પાસજી,
ધ્યાન શંકરકા ધરે મુક્તીકી ચહાવે આસજી;
સાત દીનકે અપવાસ હૂઆ એ વાત સબી આલમ જાણે,
ઓર ન જાણે ફકત એક રામ નાગકૂ પહેચાને. ૧
શંકર બોલે મહેતાજીસે આજ હુવા તમ પર પ્રસન્ન,
ઈચ્છા મનમે હોયસો બોલ કહેકે દે દીયા દરશન;

કહે મહેતા શંકરકૂ રખો તમ પાસ સદા ચહાતું દરસન,
મોક્ષ ગતી દો મીલાદો ઓર મુજે આપી કરસન.

સહેર.

નરસીંહ ઓર શંકર ગયે બેકેંટે લો ભગવાન જહાં,
વિશ્નુ કહે શંકરકુ તુમ કયું લાયેહો ઉસકુ અહાં;
વરદાન નરસીંહકુ દીયા વિશ્નુને અબ દેખો તહાં,
ફીશ દીન દીયે વરદાન ગયે મહાદેવજી મીલ ગયે કહાં;
આશ કરો મહેતાકી પુરી એસી મુખસે બોલા બાને,
ઓર ન જાણે ફકત એક રામ નામકૂ પહેચાને. ૨
ખુશ હોએ મહેતાજી દીલમે દરશન હરીકે પાયાહે,
સારી ફીક્ષકે ચરનમે અપના શીશ નમાયાહે;
ભગત બડાએ જાનકે અપના મૂખસે બચન સુનાયાહે,
નરસીંહજીને દેખલો દરશન વિશ્નુકા પાયાહે.

સહેર.

મહેતાજી ખુશ દીલસે ભયે વરદાન પાયા યારજી,
મંગ મંગ કહે મહેતાસે અબ તેરે કયાહે દરકારજી;
હમેશાં ગુણ ગાયા કરો દીલસે તો તુમ તતકારજી,
ઓર ભીડ પડે ઝટ આવુંગા મુજકૂ દીઓ પોકારજી;
કામ હો ગયા મહેતાજીકા મીલ ગયા ઉસકુ ભગવાને,
ઓરન જાણે ફકત એક રામ નામકૂ પહેચાને. ૩
ખુશ હોકે મહેતાજી અપની ભાભી પાસ તો આયેહે,
પાઉમે પડકે એ મુકતી મીલી બચન સુનાયાહે;
શુકન કીયા કડવા તુને અમરત સામે ગુન પાયાહે,
તેરે બચનસે મેરેપર સરીફીક્ષકી છાયાહે.

સહેર.

લક્ષ્મનદાસ ઉસ્તાદ મેરેહે બડે હુશીઆરજી,
કબ નરસઇને ઘર તજા કહેદો તુમ મુજકુ યારજી;

અમદાવાદમાં રહે બનાયા છંદ મેને સારજી,
જાંનશે જોદેહે મેરે ડુંગરસીંગ દોસદારજી;
આફ્‌લાતુન છંદ બનાકે ગાને છંદ કટા તેરા નાદાને,
ઓર ન જાણે ફકત એક રાગ નાગકુ પહુચાને. ૪

નરસીંહ મેહેતાની હુંડી રંગત લંગડી.

બીજ ગંડળસે ચલકે બ્રાહ્મણુ ગીરનારકા તીરથવાસી,
આવ્યા જુનાગઢ હરીકા ભક્ત રહે મહેતા નરશાહી;
હુવા નગર પરવેશ બ્રાહ્મણુ ફીકર કરે તીરથવાશી,
મુજ જાના દ્વારકાં આગે કાબા લુટ દેવે ફાંસી;
રૂપીઆ હે દો હજાર મારે હુંડી કરની હે ખાસી,
કોઇ શેઠ બતાદો ગરીબ બ્રાહ્મણુકી કરો કોઈ મત હાંસી.

સાહેર.

નાગર સબ હસકે કહે બ્રાહ્મણુ ઈધર ક્યુ આઇજી,
હુંડી વારંન નરસાઈ રહે તુમ ઈનકે દ્વારે જાયજી;
રૂપીઆ પરખ દોઆ કરે હુંડી લીઓ લીખાયજી,
પૂછ કર બ્રાહ્મણુ ચલે નરસહી કે દ્વારે જાયજી.

દાદ રંગ.

નરશાહી મેતા હે ભારી, હુંડી કર દેઈગા સારી;
પ્રતીવ્રતા હે નારી, નરસહી કે ગર ફુલ હજારી;
બ્રાહ્મણુ કરે લાચારી, કરી ચલનેકી શુન ત્યારી;
મુજકુ દે બરે ભારી, હુંડી કર દોજી હમારી.

ચાલ.

નરસહી જીરે બ્રાહ્મણુ કુ ભોજન કરવાયા;
એ ચરણુ ધોઇ ચરણાગત શીશ લગાયા;
દેખકે હુંડી બ્રાહ્મણુકુ વીદા કરવાયા;
ઓ પહોચ્યા દ્વારકાં દરશાન હરીકા પાયા;

રંગત લાલજી.

બ્રાહ્મણ ઢુંડતા ફીરે, પુરીમે કયાં સાગળશા શેઠ,
કયાં સાગળશા શેઠ લાલજી કયાં સાગળશા શેઠ;
નરશાહીને હુંડી લીખી, ના હુઇ શેઠસે ભેઠ,
ના હુઇ શેઠ સેં ભેઠ, લાલજી ના હુઇ શેઠસે ભેઠ;
ખોટી હુંડી લીખ દેઇ મુજકુ, દેખ ઠગે હે પરદેશી,
આવ્યા જુનાગઢ હરીકા, ભક્ત રહે મહેતા નરસહી. ૧
દ્વારકાં દરશનને જાતે, સાધુ નરસહી કે દ્વારે આન ખડે,
મકાન દેખકે સાધુજી, કમળ ખોલકે ઉતર પડે;
ઈતનેમેં નરસહીજી આયે, સંતનકુ જાય ચરણુમે પડે,
કરવાઇ રસોઈ સંતનકુ, લડુ પેડે દહીત અડે.

સહેર.

સાધુકી પંગથ પડી, મહેતા નરશહી કે દ્વારજી,
હરી હર કર લગે જમને, નરસહીકુ હીલા પોકારજી;
સાધુ કુ ચદર દઈ જરી ઓર જરતારજી,
ઓર કુચકર સાધુ ચલે આયે ગુરૂ ગીરનારજી.

દાદરો.

ઢુંડા પુરી સારીજી, કરી ચલનેકી તૈયારીજી,
તનમાં ફીકર ભારીજી, કરે દીલમાં લાચારીજી;
બ્રાહ્મણ હે આકારીજી, દેતા નરસહીકુ ગારીજી,
પીછે આયે ગીરનારીજી, મીલી જમાત સારીજી.

ચાલ.

બ્રાહ્મણ પૂછતા જમાત કયાંસે આઇ,
સબ સાધુ કહેતા આવી બ્રાહ્મણે તાંઈ;
એક જુનાગઢ નરસહીજી ભકત સવાઇ,
ઇનને તો હમારી રસોઇ ખુબ કરવાઇ.

રંગત લાલજી.

સુનકે બચન સાધુકા, બ્રાહ્મણ દીલમાં હુવા ઉદાશ,
દીલમાં હુવા ઉદાસ લાલજી, દીલમા હુવા ઉદાશ;
જલદી દોડ જુનાગઢ આવ્યા, નરસહીજીકી પાસ,
નરસહીજીકી પાસ લાલજી, નરસહીજીકી પાસ;
ખોટી હુંડી લીખદઈ મુજકુ, રૂપીયાવિના મારે નહી સરસી,
આવ્યા જુનાગઢ હરીકા ભક્ત રહે મહેતા નરસહી;
બ્રાહ્મણ નરસહીકા હાથ પકડે મેતાજીપે લડનેકુ લગ્યા,
મેં જાવુ રાજ્યમે તુજે કરવાઉ કેદ તેં દીઆ દગા;
બ્રાહ્મણ નરસહી ગયે રાજ્ય મે, કામદારકુ દીઆ જગા,
ખડા હાથ જોડકે ગરીબ બ્રાહ્મણકા અહાં કોઈ નહી સગા.

સહેર.

રાજા કહે બ્રાહ્મણકુ નરસહીકૂ ક્યું દેતા ગાળજી,
શા કારણ લડનેગા કહો તૂંમારા હાલજી;
હાથ જોડ બ્રાહ્મણ કહે નરસહીસે મેરા માલજી,
ખોટી હુંડી લીખ દેઇ મુજકુ જબ આવ્યા મેં ચાલજી.

દાદરો.

રાજા નરસહીપર રૂઠજી, નરસહી તું બોલે જુઠજી;
બડા તુ હે ત્રાકૂટજી, લીઆ બ્રાહ્મણકુ લુટજી
નરસહી નહી બોલે જુઠજી, રૂપીઆ સારે ગયે ખુટજી;
ભગવત ઈનપેર રૂઠજી, નરસહી ચલે ઉઠજી.

ચાલ.

રાજા કહેતા બ્રાહ્મણકુ ઉઠ કયાં જાવે,
નરસહીકી પાસ ફુટી કોડી નહી પાવે;
ઓ ઘરમાં જાય સંતનકી ધુમ લગાવે,
લોકોકૂ ઠગ ઠગ, સાધુકુ એહી જગાવે.

રંગત લાલજી.

સુણકે બચન રાજાકા, બ્રાહ્મણકી કમર ગઇ હે બેઠ,
કમર ગઇ હે બેઠ લાલજી કમર ગઇ હે બેઠ;
વાંસે અગાડી ગલ્યા જાડીમે, મીલ્યા સાગળીઆ શેઠ,
મીલ્યા સાગળીઆ શેઠ લાલજી, મીલ્યા સાગળીઆ શેઠ;
ખોટી હુંડી લીખ દીઇ મુજકુ, દેખ ઠગે હે પરદેશી,
આવ્યા જુનાગઢ હરીકા ભક્ત રહે મહેતા નરસહી;
બોહાત દીનૂકા ફીરૂ ભટકતા, મૂજે ખબર લગીનાહે તારી,
તુ પરખ લે રૂપીઆ, સેઠ સાગળીએ હુંડી સીકારી;
નરસહીજીએ મને મોકલ્યો, ના હુઇ ભેટ તારી મારી,
નરસહીતો શેઠ હે હમારા, મેં હુ ઉનકા અધીકારી.

સહેર.

બ્રાહ્મણ રૂપીઆ લે નરસહી કે દ્વારે આયજી,
ધન ધન હમારા ભાગ્ય હે, દરસન તુંમારા પાયજી;
બ્રાહ્મણ કે સુન હાલ, ચલ રાગજી ગોલને ધાયેજી;
નાગર કરતે મશ્કરી, ચરણમે શીશ લગાયજી.

દાદરો.

બ્રાહ્મણ હાંસે ચાલ્યાજી, ગલેમે પેહેરી માલાજી,
મીલ્યા હે મોરલીવાળાજી, ખ્યાલે તુમપર દાલાજી;
ખ્યાલ નરસહીકા આલ્યાજી, કે ગાને તોરે વાલાજી,
હુવા હે બોલ બાલાજી મોં દુશ્મનકે કાલાજી.

ચાલ.

કહે ભેરોસીંગ બાદળીએ ખ્યાલ બનાતે,
ગુરૂ બુદ્ધગીર હુંડી નરસહીકી ગાતે;
આ લક્ષ્મણદાસ ચંગ ઉપર તોરા જલાકાને,
એ સુખલાલકે ગાસરે મનકે ભાને.

સમાપ્ત.

બુકશેલર કાશીરામ જેભાઇ (સલુણવાળા) નાં પ્રગટ કરેલાં પુસ્તકો નીચે લખેલે ઠેકાણેથી મળશે.

અમદાવાદમાં—બુકશેલર બાલાભાઈ નગીનદાસની દુકાનેથા ઠે. રીચીરોડ.

ડાકોર—બુકશેલર ત્રીભોવન રણછોડ પાસેથી.

ભાવનગર—બુકશેલર પાનાચંદ તેજા તથા પ્રાણજીવન હરખજીની દુકાનેથી.

સુરત—બુકશેલર ત્રીભોવનદાસ ગોપાલદાસ પાસેથી.

વલસાડ—બુકશેલર દ્વારકાંદાસ પરભુદાસ પાસેથી.

ભરૂચ—અમારી પોતાની દુકાનેથી તથા બુકશેલર શીવલાલ ખેંડેચર તથા છોટાલાલ કેશવરામ તથા નંદલાલ રેવાદત પાસેથી મળશે.

પ્રગટ કરેલાં પુસ્તકો.

શીતાઆખ્યાન	૦—૬—૦	મહીગનસટીક	૦—૪—૦
સત્યનારણસટીકઆ.૨	૦—૬—૦	પટેલપોથી આ.૨	૦—૪—૦
મણીરત્ન માળા	૦—૧—૦	બ્રહ્મનિત્યકર્મ" ૩	૦—૪—૦
ગુરૂગીતા સટીક	૦—૬—૦	સુકરંભાસંવાદ" ૩	૦—૧—૦
લવકુશ આખ્યાન	૦—૪—૦	તારાનીલાવણીસં.	૦—૨—૦
ટંટરકૃતહિંદના ઈતિહાસનીનોટ આવૃતી બીજી.	૦—૬—૦	ભરૂચ જીલાની ભુ. આવૃતી ત્રીજી.	૦—૧—૩
ચંદ્રોક્તીકા	૦—૧—૬	ગ્નાતી પટેલનીયોગ્યતા	૦—૧—૬
બાજ ખેડાવાળ જાતીના લગ્ન વ્યવહારનો તકતો.	છપાયછે.	રમુજી ગાયન સંગ્રહ	છપાય છે.

ઉપરના પુસ્તકો સંબંધી કાગળપત્રનો વ્યવહાર નીચે સહી કરનારના શીરનામે પોસ્ટપેડ પત્રથી રાખવો.

મેહેતા. કાશીરામ જેભાઇ (સલુણવાળા).

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર **ભરૂચ.**